

ROMEO JULIA

William Shakespeare

Romeo ja Julia

William Shakespeare

Romeo ja Julia

*Paavo Cajanderin suomennos
ilmestyi ensimmäisen kerran 1881.*

Saga

Romeo ja Julia

suomennettu kielestä englanti suomentaja Paavo Cajander lähtöteksti

Romeo and Juliet

Cover by BRETH DESIGN

Photos: Shutterstock

Copyright © 1597, 2022 William Shakespeare ja SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788728445679

1. POD edition

Tämä on tekijänoikeuslain suojaama kirja. Kopiointilupa muuhun kuin henkilökohtaiseen käyttöön on tehtävä sekä SAGA Egmont että kirjailijan kanssa.

www.egmont.com

SAGA Egmont www.saga-books.com – a part of Egmont.

Näytelmän henkilöt:

ESCALUS, Veronan prinssi. PARIS, nuori ylimys, prinssin sukulainen. MONTAGUE, | kahden keskenänsä riitaisen perhekunnan päämiehet. CAPULET, | Capuletin setä. ROMEO, Montaguen poika. MERCUTIO, prinssin sukulainen, Romeon ystävä. BENVOLIO, Moutaguen veljenpoika, Romeon ystävä. TYBALT, kreivinna Capuletin veljenpoika. LORENZO, fransiskolainen munkki. JUHANA, samaa munkistoa. BALTHASAR, Romeon palvelija. SIMSON, | YRJÖ, | Capuletin palvelijoita. PIETARI, | AAPRAMI, Montaguen palvelija. Apteekkari. Kolme soittoniekkaa. KUORO. Muuan poika. Paris-kreivin palveluspoika. Muuan upseeri. KREIVINNA MONTAGUE. KREIVINNA CAPULET. JULIA, Capuletin tytär. Julian imettäjä. Veronan porvareita; kummankin perhekunnan mies- ja naispuolisia sukulaisia; vartijoita ja seuralaisia.

Tapahtumapaikkana enimmältään Verona, viidennen näytöksen alussa Mantua.

Kaks perhekuntaa, yhtä kuuluisaa,
Veronassa – on tapaus siellä, näet –
Vihasta vanhast' uuteen vimmaan saa
Ja kansan verin tahraa kansan käet.

Katala kohtu noiden riitaisten
Kaks lempivää luo kovan onnen lasta,
Ja kurja loppu näiden poloisten
Sovittaa kuoloss' isäin vainon vasta.
Näidenpä kahden surman-suosimain
Kamalat vaiheet sekä isäin raivon,
Jonk' asettaa voi lasten kuolo vain,
Parissa tunniss' esitellä aivon.
Kuunnelkaa kärsivällisesti vaan,
Parantaa puutteet voimin koetetaan.

Ensimäinen näytös

Ensimmäinen kohta

Julkinen paikka. (Simson ja Yrjö tulevat, miekka ja kilpi kädessä.)

SIMSON. Toden totta, Yrjö, me emme anna hutikoida kanssamme.

YRJÖ. Emme suinkaan, silloinhan olisimme hutikoita.

SIMSON. Näetkös, jos vimmastumme, niin hutikoimme heitä kalloon.

YRJÖ. Huhdo ensin hutikka omasta kallostasi, ennen kuin sen menetät.

SIMSON. Minä isken vikkellästi, kun vauhtiin pääsen.

YRJÖ. Mutta sinua ei saa niin vikkelästi vauhtiin.

SIMSON. Montaguen koirakin saa minut vauhtiin.

YRJÖ. Saada vauhtia on sama kuin paeta; mutta uljas mies pitää paikkansa; siis, jos vauhtiin pääset, niin ajat käpälämäkeen.

SIMSON. Sen talon koiratkin ajaa minut paikkani pitämään. Minä pidän seinää vasten kaikki Montaguen rengit ja piiat.

YRJÖ. Se osoittaa, että olet heikko raukka, sillä heikoimmat turvauvat seinään.

SIMSON. Oikein; ja sen vuoksi vaimot heikompina astioina aina työnnetäänkin seinään. – Siis, Montaguen rengit tuustaan seinästä pois, ja piiat työnnän seinään.

YRJÖ. Riita on herraimme ja meidän, heidän palvelijainsa, välillä.

SIMSON. Yhdentekevä; minä rupean oikein hirmuksi. Kun olen taistellut renkien kanssa, alan julmaksi piioille: otan heiltä piikuuden.

YRJÖ. Piian-viranko?

SIMSON. Piian-viran tai piikuuden; käsitä miten tahdot.

YRJÖ. Ne sen kyllä käsittävät, jotka sitä tuta saavat.

SIMSON. Minua he kyllä saavat tuta, niin kauan kuin seisoa jaksan; tiedetäänhän että olen kelpo lihamöhkäle.

YRJÖ. Hyvä, ettet ole kala; jos kala olisit, niin olisit varmaan kapakala. Paljasta pamppusi! Tuossa tulee Montaguen väkeä.

(Aaprami ja Balthasar tulevat.)

SIMSON. Pamppu on paljastettu. Haasta riitaa, minä turvaan selkääsi.

YRJÖ. Mitä? Turvaatko selkäsi ja karkaat?

SIMSON. Älä pelkää.

YRJÖ. Johan nyt! Minäkö sinua pelkäisin?

SIMSON. Pitäkäämme laki puolellamme; anna heidän aloittaa.

YRJÖ. Minä irstastelen heille ohikulkeissani; katsokoot asiaa miten tahtovat.

SIMSON. Ei, vaan miten uskaltavat. Minä näytän heitä sormella, joka on häpeä heille, jos sitä kärsivät.

AAPRAMI. Näytättekö sormella meitä, herra?

SIMSON. Minä näytän sormella, herra.

AAPRAMI. Näytättekö sormella meitä, herra?

SIMSON. Onko laki puolellanne, jos myönnän?

YRJÖ. Ei.

SIMSON. En, herra, minä en näytä sormella teitä; näytän vain sormella.

YRJÖ. Pyydätkö riitaa, herra?

AAPRAMI. Riitaako, herra? En, herra.

SIMSON. Jos sitä pyydätte, niin olen valmis. Minä palvelen yhtä hyvää herraa kuin tekin.

AAPRAMI. Ettekä parempaa.

SIMSON. Olkoon menneeksi.

YRJÖ. Sano: parempaa; tuossa tulee yksi herrani sukulaisia.

SIMSON. Parempaa.

AAPRAMI. Se on valhetta.

SIMSON. Miekkanne esiin, jos olette miehiä! – Yrjö, muista kerskaus-iskusi.

(Taistelevat.)

BENVOLIO. Erille hullut! Miekat tuppeen! Ette tiedä, mitä teette.

(Lyö miekat heidän käsistään.) (Tybalt tulee.)

TYBALT. Mitä? Miekka maalla keskell' arkain moukkain?
Benvolio, käänny! Katso surmaas silmiin!

BENVOLIO. Vain rauhaa rakennan ma; tuppeen miekkasi Tai
käytä sitä erottaakses noita.

TYBALT. Kuin? Miekallako rauhaa? Sanaa tuota Ma vihaan niin
kuin helvettiä, sua Ja Montague'ita! Pidä puoltas, akka!

(Taistelevat.)

(Useita henkilöitä kumpaakin huonekuntaa tulee sisään ja yhtyy
tappeluun; sen jälkeen porvareita, nuijat kädessä.)

1 PORVARI. Hei, nuijat, kirveet, keihäät tänne! Lyökää! Alas
Capuletit! Alas Montaguet!

(Capulet, yönuttu yllä, ja kreivinna Capulet tulevat.)

CAPULET. Mitä melua? Hoi! Tänne miekkani!

KREIVINNA CAPULET. Ei, sauva, sauva! Miksi miekkaa sinä?

CAPULET. Miekkani, sanon! – Vanha Montague Tuoss' ilkkuin mulle säilää häilyttää.

(Montague ja kreivinna Montague tulevat.)

MONTAGUE. Capulet konna! – Mennä minun suo!

KREIVINNA MONTAGUE. Ei askeltakaan vihamiehes luo!

PRINSSI. Kapinoitsijat, te rauhan vihamiehet! Aseenne veljesverin ryvettäjät! Mut ettekö te kuule? – Miehet, pedot, Jotk' omain suonten purppuraiseen virtaan Tuhoisen vimman liekit sammutatte! Pois verisistä käsist' aseet nurjat, Jos piinaa välttää tahdotte, ja kuulkaa Vihaisen ruhtinaanne tuomio! Sanasta joutavasta syntyneenä Jo kolmasti on kolme kansais-sotaa Sun tähtes, Capulet ja Montague, Pois karkoittanut rauhan kaduiltamme. Ja vanhain täytyi porvareimme heittää Pois arvopuku, käsin vanhoin käydä Keihääseen vanhaan, rauhan ruostuttamaan, Vihaanne ruostunutta häätääkseen. Jos katurauhan vielä rikotte, Niin rauhansakon henkenne saa maksaa. Täll' erää poistukaa te kaikki muut; Te, Capulet, te käykää kanssani; Ja Montague, te iltapuolla tulkaa Keräjäpaikkahamme, vanhaan linnaan Täst' asiasta lisää kuulemaan. Pois kaikki, sanon, kuolon uhalla!

(Prinssi seurueineen, Capulet, kreivinna Capulet, Tybalt, porvarit ja palvelijat menevät.)

MONTAGUE. Ken herätti tuon vanhan riidan taas? Benvolio, alustako olit läsnä?

BENVOLIO. Kun lähestyin, niin kiivaass' ottelussa Näin vihollisenne ja teidän miehet. Heit' aioin miekall' erottaa, mut silloin Tuo hurja Tybalt tuli, miekka maalla, Sähisten riidanhimosta, ja sillä Pääns' ympäri hän huitoi, piesten tuulta, Jok' ilkkui vain ja viuhui vammatonna. Kun vuoroin siinä iskimme ja löimme, Tul' avuks yhä lisää kummallenkin, Siks kunnes prinssi kaikki erotti.

KREIVINNA MONTAGUE. Oi, Romeoni! Missä lie hän nyt? Hyv', ettei taisteluun hän yhtynyt.

BENVOLIO. Jo aikaa ennen, kuin tuo pyhä päivy Tähysti idän kultaikkunoista. Levoton mieli maille minut vei; Ja silloin sykomori-lehdossa, Jok' antaa tuonne länteen kaupungista, Näin poikanne jo kulkevan niin varhain. Hänt' astuin kohti; vaan hän minut huomasi, Ja piiloon hiipi metsän tiheikköön. Tunteitaan omistani arvaten, Jotk' etsi paikkaa, miss' ei ihmist' ollut, Kosk' itse olin itselleni liikaa, Ma noudin mieltäni, soin saman hälle, Näin ehdoin karttain ehdoin karttavaa.

MONTAGUE. Jo monin aamuin hänen siellä nähtiin Lisäävän kyynelillään kastett' aamun Ja paisuttavan pilvet huokauksillaan. Mut heti kun kaikk'-eläyttävä päivä: Tuoll' idän äärill' alkaa koittaren Vuoteelta utu-uutimia nostaa, Valosta kotiin hiipii synkkä poika, Sulkeutuu yksin huoneesensa, salpaa Armaalta päivänvalolt' ikkunansa, Näin luoden itsellensä tekoyön. Kamala mielensynkkyys hälle koittaa, Jos syyt' ei sen voi hyvät neuvot voittaa.

BENVOLIO. Syyn siihen tiedätekö, setä hyvä.

MONTAGUE. En tiedä, enkä häneltä saa tietää.

BENVOLIO. Kovalle oletteko hänet pannut?

MONTAGUE. Sekä itse että ystäväini kautta; Vaan hän, tuo halujensa uskottu, On itselleen – kuin vilpitön, en tiedä – Mutt’ ainakin niin salainen, niin vaiti, Niin suoruutta ja julkisuutta vailla, Kuin kateen madon syömä kukka-umppu, Ennen kuin kauniin teräns’ auki luo se Ja sulons’ auringolle pyhittää, Jos tietäis vain, mik’ alku on tuon vaivan, Kyll’ avun hankkisimme mielist’ aivan.

(Romeo tulee etäällä.)

BENVOLIO. Hän tuossa tulee; minut jättäkää; Ma kyllä koitan häntä ripittää.

MONTAGUE. Oi, jospa tunnustuksen vakavan Häneltä saisit! – Armas, tulehan!

BENVOLIO. Huomenta, serkku!

ROMEO. Päivä niinkö nuori?

BENVOLIO. Vast’ yhdeksän.

ROMEO. Oi, pitkäks käypi huoli! Täältä isäkö niin joutuin läksi?

”Mit’ on se nimi?” kysyi Julia. ”Mitä ruusuks kutsut, yht’ ihanasti toisin nimin tuoksuu.”

Tapahtumapaikka on italialainen kaupunki, Verona. Täällä viihtyy erityisesti viha, joka erottaa toisistaan kaksi kaupungin kilpailevaa sukua: Montaguet ja Capuletit. Romeo ja Julia ovat lähtöisin näistä vastakkaisista perheistä, mutta he tapaavat ja rakastuvat toistensa nimiä tietämättä – ja heidän välillään rakkaus voittaa vihan.

Kenties tunnetuimmassa näytelmässään William Shakespeare kirjoittaa ensimmäisestä, suuresta rakastumisesta. Siitä puhtaasta ja tinkimättömästä, mutta aivan liian usein mahdottomasta rakkaudesta. Siitä, joka ei tunne rajoja, mutta joka vain harvoin saa toteutua.

William Shakespearen aikalainen, näytelmäkirjailija ja runoilija Ben Johnson, kuvaili Shakespearea jo vuonna 1623 sanoen:

”Hän ei kuulunut vain yhdelle aikakaudelle – hänet on tarkoitettu kaikille aikakausille.”